Stockholms universitet

2024-12-05

Studiehandledning

Organisation, profession och kompetensförsörjning (7,5 hp)

Kurskod: UCSY11

HT 2024

Kursansvariga: Anki Bengtsson (campus), Staffan Nilsson (distans)

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet
Institutionen för pedagogik och didaktik
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 54
www.edu.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Inledning

Kursen behandlar grundläggande teori om organisation, ledarskap och profession. Fokus i kursen är att beskriva och diskutera organisationers styrning och funktionssätt samt att professionalisering och professionalism i relation till studie och yrkesvägledning. De centrala begreppen organisation, ledarskap och profession introduceras och exemplifieras. Begreppen professionalisering och professionalism relateras till olika aktörers förväntningar på och förståelse av studie- och yrkesvägledning som funktion, verksamhetsfält och som yrkesgrupp.

Inom kursen anknyts till och fördjupas diskussionen om centrala begrepp som presenterats i tidigare kurser inom programmet, som anställningsbarhet, kompetens och kvalifikationer. Nya begrepp som organisation, ledarskap, professionalisering och professionalism introduceras och relateras till olika aktörers förväntningar på och förståelse av studie- och yrkesvägledning som funktion, verksamhetsfält och som yrkesgrupp.

Kontaktuppgifter

Linnea Tillenius	linnea.tillenius@edu.su.se	(utbildningadministratör)
Anki Bengtsson	anki.bengtsson@edu.su.se	(kursansvarig distans)
Staffan Nilsson	staffan.nilsson@edu.su.se	(kursansvarig campus)
Henric Stenmark	henric.stenmark@edu.su.se	(undervisande lärare)

Universitetskonto och Athena

Lärplattformen Athena används i kursen, vilket innebär att du måste ha användarnamn och lösenord för Athena. Athena är den plats där du tar del av information som kontinuerligt kommer att läggas ut under kursen angående t.ex. uppgifter och eventuella schemaförändringar. På Athenasidan publiceras aktuell information under Information från kursansvariga under Planeringar. Därför är det viktigt att du håller dig uppdaterad via kursens hemsida på Athena. Om du har frågor vars svar är av intresse även för övriga studenter eller vill diskutera eller dela med dig av funderingar till övriga kursdeltagare så gör du det i mappen Fråga kursansvarig under Planeringar. Har du frågor till kursens lärare vänder du dig direkt till dem via mail (se kontaktuppgifter ovan). Undvik att ställa frågor via meddelande- /chatfunktionerna på Athena. Om du behöver hjälp eller får problem med Athena kontaktar du studentsupport antingen via mail: studentsupport@it.su.se eller via telefon: 08- 674 70 10.

Genom att logga in på http://mitt.su.se får du som student bl.a. tillgång till detta: Athena: Här kan du som student logga in på kommunikationsplattformen Athena.
Mina studier: Här kan du som student se dina betyg, registreringar och möjlighet att skriva ut intyg.
Webbmail: Kommunikation sker via mail – se till att studentmail är kopplad till aktuell privat mailaddress.

Universitetskort: Aktivera/beställa Universitetskort, för t.ex. Stockholms universitetsbibliotek, Printomat m.m.

Kursens upplägg och innehåll

Undervisningen består av föreläsningar och seminarier. Kursens fokus ligger på organisationsnivå, och den är uppbyggd kring tre teman eller block som berör kursens centrala begrepp, organsiation, ledarskap och profession. Varje tema består av föreläsningar vars innehåll fördjupas i uppföljande seminarier. Kursen kretsar kring ett fall (se fallbeskrivning nedan) som kommer att belysas på olika sätt och från olika perspektiv under kursens tre teman.

Vid obligatoriska undervisningsmoment förväntas aktivt deltagande. Vid seminerier som genomförs via Zoom förväntas alla deltagare vara inloggade med era fullständiga namn och med kameran påslagen. Mer information och schemalänk finns tillgänglig på Athena.

Inom kursens första tema behandlas begreppet organisation och grundläggande organisationsteoretiska perspektiv introduceras. I det andra temat fokuseras begreppet ledarskap genom en fördjupning kring hur ledarskap kan förstås och gestalta sig i en organisation. Det tredje teamat fokuserar begreppen profession och professionalism, speciellt i relation till studie- och yrkesvägledning.

Fallet som kursen kretsar kring behandlar en relativt nystartad skola, Kimmaskolan, som möter aktuella problem. Instruktionerna till seminarieförberedelserna beskrivs mer utförligt nedan.

Fallbeskrivning Kimmaskolan

Nedanstående fallbeskrivning syftar till att ge ett sammanhang till seminarierna. Genom Kimmaskolan beskrivs en skolsituation som ni förhåller er till. Med stöd i det teoretiska perspektiv ni utgår ifrån (ett av de fyra perspektiv som beskrivs i Bolman & Deal) väljer ni vad det är i fallbeskrivningen som ni fokuserar på.

Observera att alla detaljerna i fallbeskrivningen inte finns med för att ni ska beredas en del frihetsgrader att använda i tolkningarna. Ni får med andra ord gärna fylla på med information som ni tycker saknas och vid behov alltså bygga ut fallbeskrivningen något.

Kimmaskolan

Kimmaskolan är en kommunal skola som ligger i en mellanstor svensk stad intill Gollvattnets strand. I kommunen finns en relativt stor etablering av friskolor och det råder konkurrens om elever. Kimmaskolan är relativt nyetablerad och är nu inne på sitt femte år. Det är en stor skola med 3 paralleller i varje årskurs från förskoleklass till årskurs 9. I varje klass finns 27–30 elever. Elevunderlaget är blandat avseende föräldrarnas socioekonomiska status (yrken, inkomster och utbildningsnivå) och är relativt lik den svenska befolkningen i stort. Trakten kring Gollvattnet präglas av Stenslipen AB som är den största arbetsgivaren i området. Många av barnens föräldrar är anställda vid Stenslipen AB eller i kommunen.

Organisation

När det gäller organisationsstrukturen finns det en rektor som bär det övergripande ansvaret för skolan. Under rektor arbetar tre biträdande rektorer. Det finns en biträdande rektor för fritids- och förskoleklass, en biträdande som ansvarar för årskurs 1-5 och ytterligare en biträdande som ansvarar för årskurs 6-9.

Organisationsschema

I nedanstående organisationsschema presenteras antalet heltstjänster inom de olika enheterna. I praktiken har flera olika personer innehaft eller delat på tjänsterna.

Kommun

Utbildningsnämnd

Rektor (som även är adminstrativ chef)

Biträdande rektor – Förskoleklass och fritids	Biträdande rektor – Årskurs 1-5	Biträdande rektor – Årskurs 6-9	Övrig personal
3 förskolelärare (en lärare per klass) och 21 fritidspedagoger (5 fritidspegagogtjänster jobbar med förskoleklasserna och 16 fritidspedagogtjänster jobbar med årskurs 1-5).	15 lärare (en lärare per klass)	28 lärare fördelade i fyra arbetslag (årskursvis). Lärare i praktiska och estetiska ämnen undervisar även i årskurs 1-5.	Studie- och yrkesvägledare Kurator Skolsjuksköterska Vaktmästare Receptionist IT-ansvarig

På Kimmaskolan består skolpersonalen (utöver ledningen) av 46 lärare, 21 fritidspedager, skolsekreterare, IT-tekniker, skolvaktmästare, lokalvårdare och bespisningspersonal. I elevhälsoteamet ingår studie- och yrkesvägledare, skolsköterska, skolpsykolog och tre specialpedagoger.

De 21 fritidspedagogtjänsterna på skolan är fördelade på ett större antal personal på grund av att många fritidspedagoger jobbar deltid. Det senaste året har 36 olika personer jobbat som fritidspedagoger på skolan.

Lärarna är uppdelade i arbetslag och det finns förstelärare för respektive ämne. Arbetslagen som består av lärare som undervisar i olika ämnen har regelbundna möten som leds av arbetslagsledarna. Förstelärarna är ansvariga för komptensutveckling för lärarna inom sitt ämne. Det finns inga tydliga riktlinjer eller dokument upprättade för hur vare sig arbetslagsledare eller förstelärare utses. I vissa fall sedan tidigare har förstelärartjänsten använts av ledningen som ett sätt att locka nya lärare till skolan. Studiedagar som utgör en central del av den kontinuerliga kompetensutvecklingen på skolan planeras av studierektorerna.

Läget på skolan

Konkurrens mellan skolorna i området om elever har bland annat medfört att man har infört en fotbollsinriktning för att locka fler elever och skapa en tydlig profil för skolan och skapa en gemensam identitet som de anställda kan samlas kring. Det har dock funnits ett starkt motstånd inom organisationen mot den här profileringen då den inte var förankrad hos personalen och i synnerhet lärarna. Vissa av Kimmaskolans lärare upplever att skolans fotbollsprofil är ett problem då den är på väg att underbygga en ”macho-kultur”. Fotboll är inte för alla anser man och dåligt snack förekommer på fotbollsplanen. Exempelvis har ”fotbollskillarna” ett eget bord i matsalen som de andra eleverna inte vågar sätta sig vid. Ska det här tillåtas eller hur ser ledningsgruppen på situationen som har uppstått?

Det är ett ganska tufft klimat på skolan och det finns problem bland eleverna. Lärarna upplever att ledningsgruppen endast har fokuserat på att möta kraven på effektivitet och ekonomisk balans. Lärarna upplever att de har ett begränsat stöd av ledningen och att för lite resurser läggs på stödresurser i skolan. Till exempel upplever flera lärare att de får för lite stöd vid upprättandet av individuella studieplaner. Det har också förekommit incidenter som har föranlett anmälningar till socialtjänst och polis. De lärare som varit inblandade i dessa incidenter upplever att kontakter med socialtjänst och att göra polisanmälningar inte huvudsakligen ligger inom deras ansvarsområde utan att ledningen bör ta större ansvar och ge ett starkare stöd i dessa processer. Specialpedagog eller specialpedagoger bör knytas till skolan och SYV borde ha heltidsanställning istället för 70 procent. När en lärare är sjukskriven har övriga lärare fått täcka upp i och med att vikarier ska undvikas. Med ett ökat antal korta och långa sjukskrivningar har arbetsbördan för de lärare som är på plats ökat och även de långvariga sjukskrivningnarna ser ut att börja öka.

Lärare i åk 7-9 upplever att ledningen inte lyssnar på dem och tar hänsyn till deras erfarenheter och åsikter. Det finns samtidigt lärare på skolan som är mycket nöjda med arbetssituationen. Vissa lärare ska enligt rykten ha favoriseras när det gäller både lönesättning och schemaläggning.

Rektor Mary på Kimmaskolan är ny i sin roll. Det genomfördes en rad olika insatser i skedet strax innan Mary anställdes vid Kimmaskolan. Bland annat hade tre konsulter anlitats för att försöka förbättra arbetsklimatet och sammanhållningen genom olika typer av teamövningar. Konsulternas uppfattning varierar med stor bredd, från succe till fiasko, beroende på vem som uttalar sig.

Mary har sadlat om i sitt yrkesliv då hon tidigare arbetade som kommunrevisor i västsverige. Som ny i rollen som rektor ska hon studera på rektorsutbildningen (obligatoriskt) parallellt med sitt arbete. Skolledningen har under senare tid vänt ekonomiskt underskott till överskott. Mary har värdefulla kunskaper som ekonom och ledningen har fått mycket positiv återkoppling från huvudmannen för skolans förbättrade ekonomiska resultat. Skolan bör kunna hålla budget under Marys ledning utifrån bakgrunden som hon har. Mary har försökt strukturera upp och tydliggöra riktning och forma en organisationskultur att samla sig kring. Tillsammans med externa konsulterhar hon utformat en rad lokala mål- och styrdokument och planer för organisationen.

Mary har ibland en auktoritär och lite kantig ledarstil men det kan bero på osäkerhet eftersom inget riktigt har hunnit sätta sig ännu under hennes ledning. Ett flertal lärare verkar tycka att Mary kommer att bli en bra ledare, men det behövs tid. Johanna som är vaktmästare försöker lugna alla som är oroliga för att det inte kommer att gå bra.

Mary förundras över det destruktiva småpratet i lärarrummet. Hon upplever att det förekommer ovanligt mycket gnäll på Kimmaskolan. Personalen verkar ha liten förståelse för den hårda konkurrens som skolan är utsatt för samt för den snäva budgetramen för skolan. Mary önskar sig i tysthet (alltså inte uttalat) två saker. Hon skulle gärna se att personalgruppernas tre fackliga ombudsmän byts ut och hon skulle gärna se en stabilitet i personalstyrkan där lärare blir kvar länge i sina befattningar på Kimmaskolan.

Det finns en del konflikter inom personalstyrkan som uppstod redan när skolans verksamhet drogs igång. Vissa av de mer erfarna lärarna upplever att deras lön är för lågt satt, i och med att ett par relativt nyexaminerade lärare fick en betydligt högre lön. Flera nyanställda och relativt unga och oerfarna lärare (främst inom inriktningar med stor lärarbrist, ex. matematik och språk) har blivit förstelärare med lönepåslag. Några av de äldre och mer erfarna lärarna upplever att situationen är problematisk och inom de fackliga organsationerna finner man inget enhetligt synsätt. De flesta lärarna förstår dock att det har varit svårt att rekrytera lärare inom vissa ämnen, främst matematik och språk. Det har på flera positioner uppstått personalomsättning som är ogynnsam och på flera positioner har personer utan lärarutbildning och legitimation anställts som långtidsvikarier vilket huvudmannen nyligen framförde synpunkter på till Mary. Det råder inom vissa ämnen stor lärarbrist och det är på sätt och vis ”lärarnas marknad”. Mary upplever att ett ökande antal lärare systematiskt byter jobb förhållandevis ofta med syfte att förhandla till sig bättre lön och villkor. Det är utmanande att jobba med rekrytering och Mary upplever att hon får lägga orimligt mycket av sin tid på rekryteringsprocesser som alltför ofta misslyckas.

De tre biträdande rektorerna upplever att de har hamnat i en knepig situation mellan rektor och de övriga personalgrupperna när de upprepat tvingas genomdriva obekväma beslut. De upplever att de inte fullt ut har gjorts delaktiga och att de heller inte kan påverka rektorsbeslut som läggs fram. De biträdande rektorna för de olika skolstadierna agerar olika i den för dem ogynnsamma situationen. Den biträdande rektorn för åk 4-6 har dock beslutat sig för att sluta upp bakom Mary eftersom hon anser att det är viktigt att ledningen står enad. Den biträdande rektorn för åk 7-9 har försökt att föra en dialog åt olika håll, men är för tillfället sjukskriven för en utmattningsdepression som kan ha med arbetet att göra. Det finns ingen vikarie på plats utan ansvaret delas av de två biträdande rektorerna som är i tjänst. De två biträdande rektorerna som i nuläget väntas samarbeta med varandra drar inte riktigt jämnt. Här rör betydande skillnader i lön dem emellan till situationen varvid missnöje har uppstått.

Fritidspedagogerna har en bra relation med lärarna i förskoleklass och lågstadiet, men relationen mellan fritidspedagogerna och lärarna på mellanstadiet tycks gnissla. Det förekommer olika synsätt angående den oklara ansvarsfördelning som finns. Lärarna på mellanstadiet vill att fritidspedagogerna ska kunna utgöra en resurs i klassrummet för att hantera stökiga elever vilket fritidspedagogerna inte anser ingår i deras uppdrag. Det finns även oklarheter kring ansvaret för rastvaktsuppdraget.

Resultaten från de senaste medarbetarundersökningarna visar dessvärre en negativ trend gällande arbetstillfredsställelse, möjlighet att påverka sitt arbete samt allmänt välmående. Personalomsättningen har ökat under det senaste året och flera av de mer erfarna lärarna ser sig om efter nytt jobb utifrån rapportering som fackliga företrädare har försett rektor med. Skolinspektionen har nyligen genomfört en granskning av verksamheten, men har ännu inte publicerat sin rapport.

Skolan har valt att ersätta medbestämmandelagens (MBL) förhandlingstillfällen med samverkansavtal. Åtgärden har hittils inte funnit sina former varvid återgång till MBL allt mer övervägs. Mary har fått ”ärva” frågan om samverkansavtal från tidigare rektor och hon ser positivt på avtalets möjligheter. De lokala fackrepresentanterna verkar inte vara överens kring synen på samverkansavtalet.

Studie- och yrkesvägledning

Det finns en studie- och yrkesvägledare på skolan som har tillsvidareanställning och arbetar 70 procent av heltid. Den största delen av tiden ägnas åt vägledande samtal inför gymnasievalet. SYV upplever

dock att han behöver lägga alltför mycket tid på den snäva vägledningen och administrativt arbete. Han upplever att han begränsat med tid och stöd i arbetet med den vida/breda vägledningen i skolan. Han arbetar bland annat med att administrera PRAO och verkar för marknadsföring av skolan på Kimmaskolans hemsida och på andra internetforum genom samarbete med kommunen. Det är bekymmersamt, utifrån sysslorna, att avståndet till ledningsgruppen upplevs vara stort vilket resulterar i begränsat informationsflöde.

Studie- och yrkesvägledaren informerar om PRAO i undervisningen i samhällskunskap. Han har också gruppvägledning för elever som ”halkat efter” i studierna men minskade resurser har inneburit att tiden för aktiviteten har reducerats till endast ett tillfälle per termin.

I och med att skolsköterska tjänstgör endast sporadiskt på skolan och det finns en kurator som ansvarar för elevhälsorelaterade ärenden. Kuratorn, studie- och yrkesvägledaren, skolsköterskan ingår i elevhälsoteamet (EHT).

Studie- och yrkesvägledaren upplever att han har lite utrymme och stöd för att utveckla vägledningsarbetet. Han har gått med i kommunens vägledarnätverk för kontakt med andra vägledare och diskutera vägledningsfrågor. Skolledningen vid Kimmaskolan verkar inte uppskatta nätverksarbete då det ligger utanför skolan.

Föreläsningar och seminarier

Samtliga föreläsningar följs upp av **obligatoriska** seminarier.

Instruktioner

Vid seminarierna kommer ni att i basgrupperna genomföra en presentation och kommer även att ansvara för att starta upp en diskussion i relation till en annan grupps presentation. Aktivt deltagande av alla gruppmedlemmar i presentationer och diskussioner är obligatoriskt och krävs för att bli godkänd på momentet. Presentationsscheman kommer att publiceras i Athena efter att alla grupper har lämnat in sina underlag till respektive seminarium. Det är därför viktigt att ni håller tiderna för inlämning av underlag, som ska namnges med basgruppens namn samt innehålla samtliga deltagarnas fullständiga namn (dvs. både för- och efternamn).

Seminarium 1 (obligatoriskt): Olika perspektiv på organisationer

I detta moment behandlas olika organisationsteoretiska perspektiv. Dessa kopplas i sin tur till olika resonemang om ledarskap. I boken *Nya perspektiv på organisation och ledarskap* betraktar Lee Bolman och Terrence Deal (2024) organisationer som komplexa system där det inträffar händelser som kan vara oväntade och svårbegripliga inte minst sett utifrån ett ledningsperspektiv. För skapa bättre förutsättningar för att förstå vad som sker i organisationer lanserar författarna fyra olika perspektiv. Dessa benämns som: det strukturella perspektivet, human resource (HR) perspektivet, det politiska perspektivet, samt det symboliska perspektivet. Utifrån de olika perspektiven/synsätten, kan man sedan betrakta organisationer och med hjälp av varje perspektiv för sig eller tillsammans tolka och förstå händelser och processer i olika organisationer. Hur man förstår vad som händer i organisationer har också konsekvenser för utformande och genomförande av ledarskapet. Moderna organisationer kan betraktas som så komplexa att det knappast räcker med ett perspektiv för att förstå dem till fullo.

Dessa fyra olika perspektiv kan användas som analysverktyg för att förstå skeenden och fenomen inom organisationer. Inom respektive perspektiv kan man också urskilja olika syn på individens roll i organisationen och på hur ett förändringsarbete bör bedrivas för att skapa såväl en lönsam, effektiv organisation som en motiverad och engagerad arbetskraft.

Beskrivning av seminarieförberedelse

Utgångspunkten för föreliggande seminarium är att, utifrån fallet som beskrivs ovan, ge möjlighet att aktivt bearbeta innehållet i den organisationsteoretiskt inriktade litteraturen på kursen. I föreberedelserna till seminariet ingår att analysera skolans nuvarande situation och identifiera centrala utmaningar. Era lösningar väntas så långt som möjligt knyta an till kursens teoretiska perspektiv som finns beskrivna i den obligatoriska kurslitteraturen.

Till det första seminariet skall ni i basgrupper förbereda ett skriftligt underlag och en muntlig redovisning kring organisationsförändring (se Bolman & Deal).

- Er basgrupp blir tilldelad ett av de fyra organisationsteoretiska perspektiv som redogörs för i Bolman & Deal´s bok. Tilldelningen läggs upp separat i Athena.
- Ni ska genom att utgå från det perspektiv ni har blivit tilldelade identifiera centrala problem i organisationen och utarbeta förslag till förändringsstrategier för skolan som kan leda till en bättre fungerande organisation.
- Ni ska öva på att växla mellan olika perspektiv på organisation genom att läsa in er på samtliga perspektiv samt genomföra en opponering i vilken ni kritiskt granskar annan grupps arbete.

Ni får gärna göra egna antaganden och själva lägga till information om organisationen som ni tycker saknas i fallbeskrivningen så länge ni redovisar detta vid presentationstillfället.

- Varje basgrupp har 25 minuter till sitt förfogande för presentation och efterföljande diskussion. Er presentation bör ta cirka 15 minuter och följs av en diskussion på ungefär 10 minuter.
- Utöver er egen presentation skall varje grupp vara väl pålästa och ha synpunkter på minst ett av de andra organisationsperspektiven (se nedan) så ni kan ställa frågor och initiera en diskussion kring detta perspektiv och dess syn på förändring.

- Ni ska lämna in ett skriftligt underlag till presentationen (max 2500 ord) som era medstudenter och lärare kan ta del av inför presentationen och förbereda frågor. Observera att alla gruppmedlemmars fullständiga namn ska finnas med i presentationsunderlaget. Namnge presentationsunderlaget med basgruppens namn. Underlaget lämnas in i inlämningsmappen på Athena senast den **14 december klockan 12.00**. Presentationsschemat kommer att publiceras i Athena efter att alla grupper har lämnat in sina underlag. Ni förväntas skriva fram underlaget på ett självständigt sätt. Redogär tydligt för om och i så fall hur och varför ni har använt AI-resurser under ert arbete.

Det förväntas att samtliga i gruppen deltar i presentationen och diskussionen under seminariet. Studieuppgiften bedöms Godkänd eller Underkänd.

Seminarium 2 (obligatoriskt):

I seminarium 2 ska ni mot bakgrund av de problem, utmaningar och förändringsförslag som ni identifierat i den organisationsanalys (ni har genomfört i seminarium 1) genomföra en analys av ledarskap och skriva fram en plan för utveckling av ledarskapet och arbetsorganisationen.

Utför uppgiften i er basgrupp alternativt individuellt. Ni ska genomföra en analys av hur ledarskapet fungerar i organisationen idag genom att utgå från kurslitteraturen samt föreslå insatser som kan avhjälpa de brister som ni har identifierat.

Olika perspektiv kan användas för att beskriva och förstå samma situation på olika sätt. Bolman & Deal (2024) beskriver hur det är möjligt att växla perspektiv för att belysa en situation. Olika perspektiv belyser vissa asepkter men ser inte andra. Beroende på tidpunkt och situation kan ett perspektiv fungera bättre än ett annat. Att växla perspektiv kan ge nya insikter som möjliggör mer heltäckande problembekskrivningar och lösningar. Under seminarium 2 ska ni använda er av perspektivväxling.

Perpsektivväxling handlar enligt Bolman & Deal (2024) om att analysera samma situation från olika synvinklar. Om en situation är svår att förstå och hantera så kan det vara en bra idé för ledaren att byta perspektiv.

Presentationen kan till exempel handla om:

1. En analys av ledarstil i organisationen. Ledarstilsforskningen lyfter exempelvis fram skillnader mellan uppgiftsorienterade- respektive individorienterade ledare, mellan transaktionellt ledarskap och transformativt ledarskap och situationsanpassat ledarskap (Bolman & Deal, 2024).

2. En kompetensanalys av ledarskapet i organisationen. Vilka kompetensutvecklande åtgärder behöver vidtas i organisationen?
3. En analys av arbetsorganisationen. Vilken betydelse har arbetsorganisation för ledarskap och vilka förändringar kan göras i arbetsorganisationen för att bemöta de problem som ni har identifierat?

Använd och utgå från litteraturens begrepp och teorier kring olika perspektiv på ledarskap i den obligatoriska kurslitteraturen.

Uppgiften om ledarskap ska presenteras för era medstudenter på seminariet. Ni kommer under seminariet att delas upp i **tvärgrupper**, bestående av studenter från andra basgrupper. I tvärgrupperna ska ni först kort presentera och sedan diskutera de diskussionsunderlag som tagits fram i basgrupper. Tvärgruppsindelningen läggs upp i under planeringar på Athena.

Ni ska lämna in ett presentationsunderlag (t ex en PowerPoint eller en punktlista i Word) i en inlämningsmapp på Athena senast samma dag som redovisningen. Om ni jobbar i basgruppen ska alla gruppmedlemmars fullständiga namn finnas med i presentationsunderlaget (eller ditt eget om du gör uppgiften individuellt).

Det förväntas att samtliga deltagare aktivt deltar i presentationen och diskussionen under seminariet. Studieuppgiften bedöms Godkänd eller Underkänd.

Litteratur:

Bolman, L.G. & Deal, T.E. (2019). *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Studentlitteratur.
Dourén, Å (2021). Att leda processer i en organisation. I Aldstedt, E. & Hansson, J. (red.) *Ledarskap satt i system. Röster om vidgade perspektiv*. BTJ Förlag.

Seminarium 3 (obligatoriskt): Professionalisering av och professionalism inom studie- och yrkesvägledning

I det andra seminariet kommer vi vända fokus mot studie- och yrkesvägledning samt relationen relationen mellan utbildning, vetenskaplig kunskap och den professionella praktiken inom studie- och yrkesvägledning. Vi kommer att diskutera och analysera studie- och yrkesvägledning som funktion, verksamhetsfält och som yrkesgrupp med hjälp av teorier och begrepp hämtade från professionsteorin (ex. profession, professionalisering, professionalism, professionell kompetens) och tillämpa dem på relevanta policydokument inom området (se valbar litteratur).

Ni ska i era basgrupper eller individuellt fördjupa er i olika policy- och styrdokument i vilka centrala kompetenser och kvalifikationer inom studie- och yrkesvägledningen beskrivs i ett nationellt och internationellt perspektiv. Mer precist är syftet med uppgiften att beskriva och analysera studie- och yrkesvägledning utifrån ett *professionalisering*sperspektiv (ex. vetenskaplig kunskaps-/kompetensbas, etiska riktlinger, stängning, inkludering/exkludering) och diskutera vad *professionalism* inom studie- och yrkesvägledning kan innebära. Uppgiften berör hur relationen mellan högre utbildning, vetenskaplig kunskap och arbete ser ut inom SYV-området.

Beskrivning av seminarieförberedelse

Ni gör en bakgrundanalys av professionalisering och professionalism inom studie- och yrkesvägledning som ska vara väl förankrad i den obligatoriska litteraturen och valbar litteratur.

Ni kan i er uppgift exempelvis utgå från några av följande frågeställningar:
Pågår det en professionalisering inom SVY? I så fall på vilket sätt? Vad är kärnan inom SYV-arbete? Vad omfattas av SYV-funktionen? Vilka arbetsuppgifter bör en SYV ha? (enligt vem? Vilka olika aktörer är det som ställer krav har förväntningar på SYV-funktionen och hur skiljer sig dessa eventuellt? Finns det motstridiga krav och förväntningar?) Vad är professionalism och central professionell

kompetens (nyckelkompetens) inom SYV? Vad är de centrala kvalifikationerna inom SYV? Hur ser relationen mellan högre utbildning, forskning och arbete ut inom HR? Vilka är de främsta utmaningarna inom SYV arbete och hur kan dessa hanteras framgent?

Redogör kort för de relevanta delarna i den valbara litteraturen ni har valt att utgå från då alla seminariedeltagare in kan förväntas att ha läst samma litteratur.

Med stöd i er bakgrundsanalys ska ni avslutningsvis utforma ett konkret förslag på hur studie- och yrkesvägledningen kan utvecklas på Kimmaskolan i fallbeskrivningen ovan.

Ni ska diskutera möjligheter och utmaningar i hur olika professioner i skolan kan samverka kring att utveckla den vida studie- och yrkesvägledningen i skolan.

Ni ska lämna in ett skriftligt presentations- och diskussionunderlag (max 1000 ord) i inlämningsmappen på Athena senast **12 januari 2024 klockan 12:00**. Om ni jobbar i basgruppen ska alla gruppmedlemmars fullständiga namn finnas med i diskussionsunderlaget. Namnge dokumentet med basgruppens namn (eller ditt eget om du gör uppgiften individuellt). Ni kommer under seminariet att delas upp i **tvärgrupper**, bestående av studenter från andra basgrupper. I tvärgrupperna ska ni först kort presentera och sedan diskutera de diskussionsunderlag som tagits fram i basgrupper. Tvärgruppsindelningen läggs upp i under planeringar på Athena. Studieuppgiften bedöms Godkänd eller Underkänd.

Det förväntas att samtliga deltagare aktivt deltar i presentationen och diskussionen under seminariet. Studieuppgiften bedöms Godkänd eller Underkänd.

Obligatorisk litteratur:

Evetts, J. (2009). New Professionalism and New Public Management: Changes, Continuities and Consequences. *Comparative Sociology*, *8*, 247–266.

Forsberg Kankkunen, T. & Bejerot, E. (2017). Välfärdstjänstearbetet. Mellan professionslogik och managementlogik. I Bengtsson, M. & Berglund, T. (red.) *Arbetslivet*. (Tredje upplagan). Studentlitteratur. (s. 181–201)

Nilsson, S. (2010). On the meaning of higher education in professional practice. *Journal of Education and Work*, 23(3), 255–274.

Nilsson, S., & Hertzberg, F (2022). On the Professionalism and Professionalisation of Career Guidance and Counselling in Sweden. *Nordic Journal of Transitions, Careers and Guidance*, 3(1), 1–15.

Svensson, L.G. (2006). New Professionalism, Trust and Competence. *Current Sociology*, 54(4), 579–593.

Valbar litteratur (minst 200 sidor)

CEDEFOP (2009). Professionalising career guidance. *Cedefop panorama series; 164.* Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

IAEVG (2003). *International competences for educational and vocational guidance practitioners*. Bern, Switzerland: International Association for Educational and Vocational Guidance.

IAEVG Ethical Guidelines Proposed Revision adopted on 29 November, 2017 by the IAEVG General Assembly, Mexico City, MEXICO.

OECD (2004). Career Guidance and Public Policy: Bridging the Gap.

Schiersmann, C., Ertelt, B. J., Katsarov, J., Mulvey, R., Reid, H., & Weber, P. (2012). *NICE handbook for the academic training of career guidance and counselling professionals*. Heidelberg: Heidelberg University.

Skolinspektionen (2019). Studie- o ch yrkesvägledning i undervisning en på yrkesprogram i gymnasieskolan. *Tematisk kvalitetsgranskning*.

Skolverket (2013). Arbete med studie- och yrkesvägledning. *Skolverkets allmänna råd med kommentarer*. Stockholm.

Skolverket (2020). *Att välja för framtiden: Skolans stöd genom vägledning och lärande*.

Skollag (2010:800). 2 kap, 29§ mm. https://lagen.nu/2010:800

SOU 2019:14. Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle. Stockholm.

Utbildningsutskottet (2018). Studie- och yrkesvägledning i grundskolan och gymnasieskolan – en uppföljning. *2017/18:RFR24*. Stockholm: Riksdagstryckeriet.
Sveriges vägledarförening. (2017). *Etisk deklaration*. https://www.vagledarforeningen.se

Se även:
https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/organisera-for-fortsatta-studier-och-arbetsliv/sa-kan-skolledare-organisera-studie--och-yrkesvagledning-syv

Förväntade studieresultat

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- redogöra för och diskutera olika perspektiv på organisationer,
- redogöra för och diskutera olika perspektiv på ledarskap,
- redogöra för begreppet profession och diskutera det i relation till studie- och yrkesvägledning.

Examination och betygsättning

Kursen examineras genom en individuell skriftlig salstentamen som bedöms enligt en sjugradig betygsskala (A-F) och deltagande i obligatoriska seminarier.

Kursen avslutas med en salstentamen till vilken du måste anmäla dig.
När du loggar in i studentladok (https://www.student.ladok.se/student/app/studentwebb/) kommer anmälan upp på startsidan: ”Anmäl på examinationstillfälle”.

Du måste ta med giltig legitimation till tentamen och att inga hjälpmedel är tillåtna.
Information om lokal meddelas senare (kommer upp i TimeEdit).

Ordinarie tentamen:
Salstentamen 16 januari kl 8.00 – 12.00. Förlängd skrivtid: kl 8.00 – 14.00

Som betyg på kursen används en sjugradig målrelaterad betygsskala:
Godkända betyg (i fallande ordning)
A = Utmärkt
B = Mycket bra
C = Bra
D = Tillfredsställande
E = Tillräckligt
Underkända betyg
Fx = Underkänd, något mer arbete krävs
F = Underkänd, mycket mer arbete krävs

För godkänt betyg på kursen krävs lägst betygsgraden E.

F och Fx är underkända betyg och det krävs i båda fallen omexamination.

Plagiat

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot

ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Betygskriterier

Betyg E: Studentens uppfyller samtliga förväntade lärandemål på ett tillräckligt sätt, dvs. några svagheter kan finnas i relation till lärandemålen. I sin redogörelse knyter studenten an till *kursens innehåll* i den omfattning som specificeras i examinationsuppgifterna. Redogörelsen för kurslitteratur är i *huvudsak korrekt* och uppfyller grundläggande krav på formalia och språk i framställningen.
Betyg D: **Studentens uppfyller samtliga förväntade lärandemål** på ett tillfredsställande sätt, dvs. några mindre svagheter kan finnas i relation till lärandemålen. I sin redogörelse knyter studenten an till kursinnehållet i den omfattning som specificeras i examinationsuppgifterna. Redogörelsen för kurslitteraturen är *korrekt* och *delvis självständigt* återgiven och uppfyller grundläggande krav på formalia och språk i framställningen.
Betyg C: **Studentens uppfyller samtliga förväntade lärandemål** på ett bra sätt, dvs. endast någon mindre svaghet kan finnas i relation till lärandemålen. I sin redogörelse knyter studenten an till kursinnehållet i den omfattning som specificeras i examinationsuppgifterna. Redogörelsen för kurslitteraturen är *korrekt* och *självständigt* återgiven samt uppfyller grundläggande krav på formalia och språk i framställningen.
Betyg B: **Studentens uppfyller samtliga förväntade lärandemål** på ett mycket bra sätt, dvs. endast några försumbara svagheter kan finnas i relation till lärandemålen. I sin redogörelse knyter studenten an till kursinnehållet i den omfattning som specificeras i examinationsuppgifterna. Redogörelsen för kurslitteraturen är *korrekt, väldisponerad och självständigt* återgiven samt uppfyller grundläggande krav på formalia och språk i framställningen.
Betyg A: Studentens uppfyller samtliga förväntade lärandemål på ett utmärkt sätt, dvs. endast någon försumbar svaghet finns i relation till lärandemålen. I sin redogörelse knyter studenten an till kursinnehållet i den omfattning som specificeras i examinationsuppgifterna. Redogörelsen för kurslitteraturen är *korrekt, väldisponerad, jämförande, reflekterande och självständigt* återgiven samt uppfyller grundläggande krav på formalia och språk i framställningen

Ej godkända betyg:
Fx: Studentens uppfyller inte samtliga förväntade lärandemål och studentens redogörelse för kursinnehåll och kurslitteratur är bristfällig *eller* innehåller för få referenser till kurslitteraturen. Komplettering krävs för att nå ett godkänt resultat, som ska genomföras inom 5 arbetsdagar från det att betyget meddelats studenten. Om komplettering inte lämnas in i tid eller inte blir godkända, kvarstår betyget Fx
F: Studentens uppfyller inte förväntade lärandemål och redogörelsen för kursinnehåll och kurslitteratur är påtagligt bristfällig. Omtentamen krävs, se information om dag och tid på Athena.

Kursvärdering

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

Kurslitteratur

Aktuell litteraturlista görs även tillgänglig på kursens hemsida www.edu.su.se senast två månder innan kursstart.

Stöd i dina studier

Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få särskilt pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om särskilt pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet
https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-post adressen studievagledare@edu.su.se. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.